

DISKRIMINERINGEN SOM SOCIAL KONSTRUKTION

Inledning

De senaste 20 årens invandring har gått hand i hand med ökande arbetslöshet, inte minst bland invandrare. Även hundratusentals svenskar går arbetslösa. De främsta förklaringarna till arbetslösheten är två. Den ena är att företag flyttar produktionen utomlands, till låglöneländer. Den andra är att det är ont om arbeten i Sverige, delvis beroende på krånglig byråkrati kring arbetsmarknadens regler. Detta drabbar både svenskar och invandrare. Att i detta läge fortsätta ta in 30-40 000 invandrare varje år förbättrar naturligtvis inte situationen på arbetsmarknaden. Enligt nästintill samstämmiga opinionsmätningar har en majoritet av svenska folket ansett att de senaste 20 årens invandring varit för hög. En klar majoritet av landets kommuner säger sedan några år stopp till fortsatt mottagande av asylsökande.

Samtliga riksdagspartier värjer sig dock mot att minska invandringen. Man befattar sig inte med det nämnda sambandet, att arbetslöshet och hög invandring inte går ihop. Man negligerar också folkmajoritetens uppfattning i frågan, vilket strider mot demokratins grundidé.

Skulden för situationen kan alltså sägas vara politikernas. Men detta vill man inte erkänna. Istället sprids bilden att Sverige lider av en strukturell rasism, där den svenska majoritetsbefolkningen påstås diskriminera invandrare på alla områden. Förvisso förekommer diskriminering, men någon systematisk stats sanktionerad sådan, såsom är fallet i Israel eller Turkiet, är det inte tal om. Diskriminering i Sverige sker på individnivå och kan drabba även svenskar.

Critical Whiteness Studies: vitheten problematiseras

I januari publicerade jag boken *Politisk korrekthet. Likriktning, åsiktsförtyck och dikotomisering* (246 s, Reson Produktion). Där argumenterar jag för att den gängse diskrimineringsmodellen är ett vapen med vilket de politiskt korrekta skuldbelägger det svenska folket samtidigt som man med modellen försvarar den mångkulturella idén. Man kan också uttrycka saken som så, att modellen är ett nödvändigt påhitt för att överhuvudtaget kunna försvara den misslyckade invandringspolitik.

För att förstå diskrimineringsmodellens bevekelsegrunder måste man granska den nya skolan tillika teori bildning inom samhällsvetenskapen som kallas Critical Whiteness Studies (även benämnd Critical Race Theory), nedan förkortad CWS-skolan. Denna skolas anhängare anser sig *problematisera* "vitheten", en abstrakt kategori som utgörs av människor med ljus hy. Vitheten i sig anses generera fördelar och är ytterst ett uttryck för rasism, vare sig den vite är medveten om det eller ej. I hierarkianalyser kopplas denna vithet samman med andra fenomen som CWS-forskarna anser vara förtryckande. Det gäller sådant som ojämlikhet mellan könen eller ojämlikhet i det marknadsekonomiska systemet.

Ett banbrytande arbete inom fältet anses vara Ruth Frankenbergers studie *White Woman – Race Matters* från 1993. I den fokuserar hon på hur "föreställningar om ras medvetet och undermedvetet formar" vita kvinnors liv.

Detta är ett i grunden freudianskt och psykoanalytiskt sätt att se på saken, där fokus ligger på den undermedvetna och förträngda driften. Människan ses inte i första hand som en rationell varelse, utan anses främst vara styrd av det undermedvetna.

Psykoanalysen har vederlagts som ovetenskaplig och spekulativ. Dess teser går alltsomoftast inte att pröva. Den har också kritiserats kraftigt för dess auktoritära karaktär, där psykologen haft mandat att tolka in i princip vad som helst i patientens beteende och tänkande, något som denne sedan fått rätta sig efter. Den amerikanske psykologiprofessorn Kevin MacDonald noterar i boken *The Culture of Critique* (2002:131) att Freuds vägran att låta sig själv bli analyserad, vilket alla

psykoanalytiker i övrigt blivit, ”speglar psykoanalysens användbarhet som ett redskap för psykologisk dominans och tankekontroll”.

Trots dess spekulerande karaktär, som påtalats av flera forskare (ibid kapitel 4) har psykoanalysen kommit att utöva ett kraftigt inflytande på flera samhällsvetenskapliga skolor, och i förlängningen också samhället. Särskilt kan nämnas den boasianska antropologin och

Frankfurtskolan. I spetsen för den senare kan nämnas de mer eller mindre kultförklarade forskarna Theodore Adorno och Max Horkheimer. Under 1940- och 1950-talet sökte de, med sina studier om den auktoritära personligheten, bevisa att västerlandet i sig präglas av rasism. Faktiskt gick skolan så långt att den sjukdomsförklarade flera av det västerländska samhällets grundvalar såsom den stabila kärnfamiljen. Senare har forskare som medverkade erkänt att studierna om den auktoritära personligheten var politiskt influerade och tendentiösa snarare än vetenskapliga, något som MacDonald visar då han granskar denna forskning (ibid kapitel 5).

Forskare som idelogiproducenter

Inom forskningen har åtskillnad tidigare gjorts mellan objektivt fastställd och subjektivt uppfattad diskriminering. Fastställd eller faktisk diskriminering föreligger när individerna inom en etnisk grupp inte har rätt – i det av staten förvaltade offentliga rummet – att ta del av samma förmåner som andra gruppers medlemmar. Det kan gälla att man nekas tillträde till utbildning eller inte får nyttja politiska fri- och rättigheter. Detta gäller inte Sverige där likhetsprincipen omfattar landets alla medborgare. Likväl påstås en omfattande diskriminering baserad på rasism präglade samhället.

I Sverige har forskare alltmer antagit CWS-synsättet, som är ett utmärkt sätt för att undergräva den objektiva synen på diskriminering. I en artikel undertecknad av Magnus Dahlstedt och närmare ett 30-tal forskarkolleger till honom (DN-debatt 050222) argumenteras för att Sverige lider av strukturell rasism. Inspirerade av CWS-ansatsen kritiserar de ”vitheten”, som definieras som ”vita personer med inte alltför annorlunda namn”. Denna ”vithet” pekas ut som norm, vilken i sig anses gynna vita.

Detta resonemang kan nyanseras med flera invändningar. Ett belysande fall gäller det lettiska byggföretag, Laval, som skulle renovera en skola i Vaxholm vintern 2004/05. Det handlade om att vita lettiska arbetare ställdes mot vita svenska arbetare. I enlighet med principen om den fria marknaden sålde de förra sin arbetskraft för en billigare peng än vad de svenska kan tillåta sig att göra för att leva ett drägligt liv i Sverige. Det svenska facket lade sig i konflikten, som blivit en stötesten för EU-projektet som sådant. Denna konflikt visar hur marknadssystemet, som är en övergripande struktur, inte tar hänsyn vare sig till etnicitet eller hudfärg. Snarare visar den att systemet eller strukturen ställer arbetare mot arbetare oavsett hudfärg. Det marknadsekonomiska systemet som i sig har en inneboende tendens att generera hierarkier och ojämlikhet vilka drabbar alla, oavsett etnisk tillhörighet.

Allmänt sett har inom forskningen den tidigare objektiva synen på diskriminering förskjutits till att den nu anses vara något som invandrare ”känner av” – på subjektiva grunder; svenskarna påstås ägna sig åt omedveten diskriminering, som de påstås förneka, enligt forskarna bakom SOU-rapporten *Bortom vi och dom* (SOU 2005:41, s 58). Forskarna har alltså antagit den psykoanalytiska premissen. De är också uppenbart influerade av CWS-skolan, som omnämns i både texten och litteraturlistan, och vars begreppsapparatur och syn på vitheten som problematisk används genomgående i texten.

Vid tillkomsten av denna rapport användes psykoanalytiska resonemang som ett maktredskap för att få bort statsvetaren Anders Westholm, som hösten 2003 ledde statens integrationsforskning. Han ersattes av sociologiprofessor Masoud Kamali. Mona Sahlin, som var demokrati- och integrationsminister, lät i praktiken sparka Westholm med motiveringen att han utgör en del av de förtryckande strukturerna. Trots omfattande kritik från bl a ett 70-tal forskare stod Sahlin på sig. Hon antog därmed CWS-skolans synsätt som alltså gör gällande

att vitheten är problematisk. Eftersom denna skola antagit psykoanalysens resonemang kring omedvetna drifter och handlingar kunde Westholm naturligtvis inte värja sig mot anklagelsen om att han var en del av "förtrycket" – han var ju omedveten om det. I sin förlängning kan inte heller svenska folket värja sig mot den sortens anklagelser.

Den strukturella diskriminering och rasism som påstås känneteckna Sverige är alltså knuten till den vita svenska majoritetsbefolkningen. I CWS-skolan blandas analytiska termer som struktur ihop med det analytiskt-biologiska begreppet vithet. Rasism knyts till vit hudfärg, som därmed förkroppsligar ondskan. Kan någon tänka sig en forskningsgren som vilar på premissen att svart hudfärg eller att vara jude i sig är ett problem?

Överlag har invandringsrelaterade forskare avsagt sig rollen som sanningssökare och kunskapsproducenter och istället blivit ideologiproducenter. Som synes framkastar man i arbetet med diskrimineringsfrågor förenklade och onyanserade resonemang, som bekräftar de på förhand givna teserna om att Sverige är rasistiskt-diskriminerande. Eftersom man inte kan hitta tecken på en generell, faktisk diskriminering tvingas man att konstruera en sådan.

Radikala Diskrimineringsombudsmän

Även statens diskrimineringsombudsman, DO, har under flera använt sig av den *sociala konstruktionen* för att skapa diskriminering, eller rättare definiera allt möjligt som det. Särskilt kan nämnas den militanta feministen Margareta Wadstein som under mitten och slutet av 1990-talet fick igenom en rad diskrimineringslagar riktad mot svenska arbetsgivare. "Det ska kosta att diskriminera", som hon uttryckte saken. Hon gick till hätska angrepp mot "det svenska", bl a med artikeln "Ursvenskt är endast barbariet". I Göteborgs-Posten i december 2002 påstod hon att adventsljusstakar kan uppfattas som diskriminerande för judar och muslimer. Påståendet förutsätter att dessa grupper inte skulle vara särskilt toleranta.

Efter hennes frånfälle 2004 tog Katri Linna vid som DO. Hon är en utomordentlig arvtagare till Wadstein. I Jusektidningen (nr 3/05) tar Linna upp att när hon i slutet av 1980-talet skulle börja arbeta som jurist, så tilläts hon inte ha dubbelt medborgarskap. Vilket hon tolkar som "strukturell diskriminering", ett "hinder för att uppnå lika rättigheter".

Utifrån ett konsekvensetiskt synsätt liksom ur ett jämlikhetsperspektiv är det dock i praktiken omöjligt att argumentera för att dubbelt medborgarskap är jämlikt i betydelsen uppnå lika rättigheter, eller få tillgång till samma rättigheter som andra. Det kan nämligen inte

anses vara jämlikt att människor på grundval av etnisk tillhörighet ska kunna åtnjuta fler förmåner än andra, vilket är konsekvensen av att vissa får ha dubbelt medborgarskap. Illustrationen visar att lagar och principer som tidigare ansetts vara neutrala uttryck för den liberala staten numera anses vara uttryck för så kallad strukturell diskriminering.

Vidare anser DO det vara en "öberhörd kränkning av mänskliga rättigheter" att nekas inträde till krogen (ibid). Samma sak påstods i vissa inslag i rikstäckande tv den 14 mars i år. Detta varvades med bilder från kriget i ex-Jugoslavien varvid nyhetsuppläsaren sade att det är inte bara krig som mänskliga rättigheter kränks, utan det sker även i Sverige. Ett grövre bagatelliserande av begreppet mänskliga rättigheter är svårt att hitta.

Omvänd bevisbörda vid diskrimineringsmål

Med bifall från riksdagen har DO kullkastat en av rättsstatens fundament, den att man anses oskyldig till motsatsen har bevisats. I diskrimineringsmål gäller numera omvänd bevisbörda. En arbetsgivare eller krogägare bedöms skyldig till dess han eller hon visat att diskriminering inte skett.

Detta i kombination med att den "diskriminerade" har rätt att förlita sig på sina subjektiva känslor, gör det givetvis utomordentligt svårt för en åtalad att övertyga sin oskuld. Vilket förstärks av att svenskarna alltså påstås omedvetet diskriminera – återigen: hur motbevisa något som är

omedvetet? De 150 000 kronor som DO vanligtvis kräver i skadestånd har fått krögare att gå med förlikning för att slippa de dyra rättegångskostnaderna. DOs kravanspråk är långt högre än vad våldtagna kvinnor kan räkna med. Att feminister inte reagerar på detta ger en vink om att mångkulturalismen är den över allt annat överordnade ideologin.

Angrepp på den fria marknadens principer

Vad många inte tänker på är att lagstiftningen med omvänd bevisbörda och förskjutningen av synen på diskriminering faktiskt är ett angrepp på det marknadsekonomiska systemet, en av vårt samhälles grundvalar.

Den fria marknadens principer innebär bl a att det står en näringsidkare fritt att själv välja sitt kundunderlag. Det behövs inga lagar för att reglera exempelvis en krogs urval av kunder. Det finns nämligen ingen anledning för krögare att inte släppa in gäster, eftersom de vilka anses kunna betala för sig och som genererar nya kunder svarar för krogens överlevnad. (I början av mars gick en av Sveriges mest kända krogvakter, Fadde Darwich, ut med att man på innekrogarna vid Stureplan diskriminerar invandrare, handikappade och romer. Han tillade att även vita svenskar diskrimineras för att ”de inte passar in”, en uppgift som snabbt lades åt sidan i den fortsatta rapporteringen. Den stämmer ju inte med bilden av att endast invandrare diskrimineras.) Denna självreglerande princip är tillämplig på alla vinstdrivande verksamheter. Potentiella hyresgäster som är arbetslösa antas av en hyresvärd ha svårt att kunna betala hyran varför de nekas bostad. Exempel finns på försäkringsbolag som nekat penningstarka kunder att teckna försäkring därför att man anser kunden vara moralsikt mindervärdig. Så fungerar den fria marknadens principer, oavsett vad vi tycker om det.

Utöver stämningar mot näringsidkare som påstås diskriminera har DO föreslagit att utskänkningstillståndet kan komma att dras in för ”diskriminerande”krogar. Eftersom inga protester hörts kommer förslaget antagligen att bifallas. Överhuvudtaget har varken liberalt orienterade partier, medier eller företrädare för näringslivet reagerat på de beskrivna inskränkningarna och regleringarna av näringsverksamhet. Det är märkligt eftersom motiven för inskränkningarna vilar på en socialistisk och delvis kommunistisk idé, som därmed överordnas den fria marknadens principer.

DOs tuktande av den offentliga sektorn

DOs piska viner även över den offentliga verksamheten, vilket kan tyckas naturligt. I Göteborg kräver DO ett kommunalt badhus på skadestånd om 150 000 kronor vardera till två muslimska kvinnor som vägrats inträde i badhuset för att de bar slöja och annan med gällande regler olämplig klädsel (GP 060209). Neutrala regler som utformats för att gälla alla besökare anses alltså av DO vara diskriminerande. På samma sätt har den officiella och neutrala/värderingsfria polisuniformen som gällt för alla poliser, oavsett härkomst, förklarats vara ett uttryck för diskriminering. Därför har DO uppmanat Rikspolisstyrelsen att bli mer mångkulturell. Detta har hörsammats och med start i höst har poliser rätt att i tjänsten bära hinduisk turban, muslimsk huvudduk eller judisk kippa (TT 060309).

DOs oförmåga att tänka på konsekvenserna av beslutet kommer att uppenbaras i flera fall. Ett är då poliser med muslimska huvudbonader anländer till en brottsplats, med muslimer inblandade, och där kvinnan misshandlats av sin man för att hon sökt frigöra sig från islam, för att hon vägrat lyda sin mans tolkning av islam. De muslimska poliserna lär knappast minska hennes rädsla. Ett annat fall gäller då poliser med kippa ska avstyra bråk där muslimska ungdomar är inblandade. Tilltron till ”det judiska” är inte särskilt stark hos dessa. Samma sak gäller svenska rasister.

Likaså tillåts värnpliktiga sedan ett halvår tillbaka att i vissa situationer bära nämnda religiösa huvudbonader. Detta knyter an till frågan om lojalitet, dvs till vilket land personer med invandrabakgrund riktar sin lojalitet, det svenska eller ”det ursprungliga?”. Om Sverige mot förmodan ham-

nar i krig mot ett muslimskt land eller, mer sannolikt, om militär kallas ut vid ett islamistiskt terror-dåd mot svenska mål, vems sida står den muslimske soldaten då på?

En vink om detta delikata problem gavs i Österrike i mars då tre muslimska värnpliktiga i den österrikiska armén vägrade att saluera Österrikes flagga under en parad eftersom de anser detta vara oförenligt med deras tro. De valde istället att vända ryggen mot flaggan. Cirka 3,5 procent av Österrikes värnpliktiga är muslimer och kritik mot dem har förekommit tidigare bland arméns officerare. Kritiken har gällt att de inte kan utföra delar av sina sysslor eftersom de har tillåtelse att be fem gånger om dagen, oavsett vad de sysslar med vid tillfället.

Synpunkter på fakta

DO har även synpunkter på skolans verksamhet. Inför terminsstarten 2006 granskade SvD (060109) de senaste upplagorna av samhällskunskapsböcker för högstadiet från de fyra dominerande förlagen. Böckerna får hård kritik av DO och Skolverket pga av hur invandrare. Eleverna får läsa om att "Invandrarungdomar i grupper" rånar svenska ungdomar, vilka anser detta vara förnedrande. DO reagerar även mot andra *faktakonstateranden* som att "Sverige, som tidigare varit befolkningsmässigt homogent, utsätts nu för en stor invandring och därmed också för sociala påfrestningar".

Angrepp på meritokratin

En av staten tillsatt Diskrimineringskommitté har sagt ja till "positiv särbehandling" (kvotering) för att öka den etniska mångfalden på arbetsplatser. Positiv särbehandling åsidosätter anställning på meritokratiska principer såsom sakliga meriter och individuella prestationer till förmån för den osakliga "meriten" etnisk tillhörighet. Erfarenheten från USA visar att kvoteringspolitiken är kontraproduktiv, den tenderar att öka spänningar mellan folkgrupperna. Politiken strider också mot kravet på likabehandling och är således diskriminerande.

I slutet av februari och början av mars invände förvisso tunga instanser såsom fackförbund och näringsliv mot förslaget. Emellertid är alla parter överens om att mångfald och etnicitet som sådan är en berikande egenskap – en i sig rasbiologisk tanke mot vilken står att det främst är individer som svarar för utveckling och kreativitet på en arbetsplats.

Meritokratin växte fram under 1700- och 1800-talet som ett svar på de stånd- och privilegiesamhällen som då var fast rotade i flertalet västerländska länder. Den möjliggjorde social mobilitet även för individer inom de lägre klasserna. Dessa gavs möjlighet att bli bedömda på sina meriter och inte utifrån sin sociala position. Medborgarrättskämpen Martin Luther King appellerade i sitt berömda tal 1963 till meritokratin när han pläderade för att alla, oavsett hudfärg, borde bedömas "inte på grund av färgen på deras hud, utan på grund av deras personliga karaktär", dvs deras meriter och kvalifikationer.

Normupplösning kontra diskriminering

På allt detta finns en etablerad bild av att diskriminering från "det svenska samhällets sida" genererar brottslighet hos invandrare. Emellertid begår den stora majoriteten invandrare inte brott, inte ens om de faktiskt har diskriminerats eller är arbetslösa. Det behövs inte eftersom det sociala skydds nätet garanterar alla grundläggande välfärd (till skillnad från många av de länder varifrån många invandrare har migrerat till Sverige). Ungdomar under 20 år, en grupp som ofta hänvisar till diskriminering, trots att de t ex aldrig sökt ett arbete, har rätt till fri skolgång, sjukvård och tandvård.

Härav följer att vid diskussion om brottslighet och diskriminering måste beaktas den individuella aspekten, det egna valet, samt normupplösningen – avsaknaden av ordning i skolan, utbudet av våldsfilmerna och spel, knarkförhållningarna, gangsterrapmusikerna som sprider hatiska budskap mot kvinnor, vita människor och "vita" samhällen – istället för överdrivna påståenden om diskrimine-

ring. Till stöd för detta kan läggas att judarna under naziregimen i Tyskland verkligen var utsatta för en systematisk diskriminering, men deras brottsparticipation ökade inte nämnvärt för det.

Sammanfattning och slutsats (i ett vidare perspektiv)

Att ytterst få invändningar rests mot DO pekar på den likriktning som råder mellan politiker, forskare och massmedia. Ur demokratisk synvinkel är det oroväckande eftersom tanken med demokratin är en öppen och kritisk granskning av olika verksamheters förehavanden. Som i fallet med den urartade feminismen enligt vilken alla män anses vara djur och kollektivt skyldiga till diverse elakheter, har den gängse synen på diskriminering på ett likartat sätt utmålat svenskarna som närmast onda.

Den tendens som beskrivits i denna artikel är tydlig i hela Västerlandet. Medan diskrimineringsmodellen betraktar vitheten som ond, tar somliga av dess anhängare det logiska steget att plädera för vithetens fysiska eliminerande, som på en och samma gång blir ett eliminerande av det onda. För att citera professor Noel Ignatiev, som varit verksam vid bl a Harvard-universitet: *”Målet, som är den vita rasens avskaffande, är så önskvärt att det kan vara svårt att tro att det skulle möta motstånd från andra än övertygade vita rasister”* (Politisk korrekthet, 2006, s 170).

I den ’mångkulturella’ världen verkar det inte finnas plats för den vita människan, som enligt Ignatiev bara ska finna sig i att ’avskaffas’ – annars är hon rasist. Kommer hon låta det ske?

John Järvenpää, april 2006